

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce

Název studijního oboru	Speciální pedagogika
Kód studijního oboru	7506T002
Typ studia	navazující magisterský
Forma studia	kombinovaná
Specializace	Učitelství
Platnost od	1. 11. 2017

PEDAGOGIKA

1. Pedagogika jako vědní obor.

Vědní profil oboru pedagogika. Vztah výchovy a vzdělávání. Alternativní pedagogické směry – Waldorfské školy, Montessoriovské školy, Daltonské vyučování, Jenský plán, Freinetovské školy, Začít spolu, Zdravá škola.

2. Vědecký výzkum v pedagogice.

Metody a formy pedagogického výzkumu. Pedagogická diagnostika

3. Sociometrie.

Sociometrie v pedagogickém výzkumu jako jedna z metod měření sociopreferenčních vztahů ve skupině.

4. Smysl a podmínky výchovy.

Úloha výchovy v životě jedince a společnosti.

5. Hlavní složky výchovy.

Hlavní složky výchovy v širším smyslu a hierarchie výchovných cílů. Metody výchovné práce.

6. Efektivní komunikace.

Efektivní komunikace jako nástroj dosahování profesních cílů v pedagogice. Komunikační strategie a komunikační styly.

7. Antropologicko-pedagogický pohled na marginalizované osoby ve společnosti.

8. Pedagogické teorie v kontextu speciální pedagogiky.

9. Metakognitivní dovednosti a strategie jako výsledek interakce v situacích učení.

10. Teorie učení, zákonitosti a typy učení.

Modely učení – transmisivní a konstruktivistický.

11. Teorie výchovy a vzdělávání z genderové perspektivy.

12. Rozvíjení informačních dovedností dětí.

Využívání různých informačních pramenů, podpora dětí při práci s informacemi, počítačová gramotnost, sociální sítě a jejich možnosti při výchově a vzdělávání (výhody, nevýhody, rizika, zneužití).

13. Rozvíjení sociálních kompetencí.

Metody rozvoje emoční a interpersonální inteligence. Podpora sebedůvěry a reálné sebehodnocení dítěte.

14. Globální podstata současného světa.

Rozvoj vlastností dítěte důležitých v podmínkách globalizace – sebepoznání, sebehodnocení, sebeúcta, tolerance, empatie, přátelství, spolupráce. Vliv globalizace na hodnotové systémy kultury různých zemí.

15. Globální výchova.

Metody práce v globální výchově.

16. Environmentální výchova, multikulturní výchova a výchova ke zdravému životnímu stylu jako součást globální výchovy.

17. Výchova mimo vyučování.

Výchova ve volném čase. Volný čas a zájmová činnost jako prevence sociálně patologických jevů. Nové trendy v pedagogice volného času. Hlavní principy soudobých trendů. Perspektivy a problémy volného času u nás a v zahraničí.

18. Metodika zájmové činnosti.

Význam lidského vztahu a komunikace ve výchovné práci.

19. Možnosti využití ICT.

Možnosti využití ICT u žáků s různými druhy postižení (např. vhodné druhy hardware a software).

20. Specifika profese speciálního pedagoga a jeho role ve výchovně-vzdělávacím procesu.

21. Osobnost a autorita pedagoga a jejich utváření.

Odborné znalosti, osobní vyspělost a kompetence pedagoga.

22. Obecné pojetí nástrojů edukační činnosti.

Problém kázně a svobody ve výchově, postmoderní koncepce výchovy jako sociální funkce.

23. Výchovný styl v kontextu typologie osobnosti pedagoga, interakční styl.

Společenské role pedagoga v kontextu makrosociálních změn. Strategie zvládání stresu pedagoga.

24. Reflexe a sebereflexe pedagogické činnosti s cílem formování profesní identity.

Komponenty evaluace pedagoga.

25. Autoevaluace vzdělávací instituce.

Cíle, metody, nástroje, techniky využívané v procesu autoevaluace instituce.

PSYCHOLOGIE

1. Předmět psychologie.

Systém psychologických věd a metod. Determinace lidské psychiky.

2. Zvláštnosti lidské psychiky ve srovnání s nižšími vývojovými formami.

3. Vědomí, jeho struktura, organizace a funkce.

Vztah vědomí a nevědomí – nejvýznamnější teorie.

4. Charakter.

Svědomí a morálka. Morální vývoj jedince.

5. Hlavní psychologické směry, jejich charakteristika a díla nejvýznamnějších představitelů.

6. Periodizace psychického vývoje a základní charakteristika jednotlivých vývojových období.

Periodizace psychického vývoje z pohledu různých autorů.

7. Osobnost jako biologická, psychologická a sociální bytost.

8. Vlohy, nadání a schopnosti, talent.

Nadané děti a jejich identifikace. Přístupy k dětem / žákům nadaným, specifika jejich edukace.

9. Temperament.

Vymezení a klasifikace temperamentu a jeho předpokládaný vliv na chování jedince.

10. Hodnoty, hodnotové vědomí a životní poslání.

11. Socializace lidského jedince.

Sociální učení a jeho formy. Resocializace.

12. Malá sociální skupina.

Klasifikace. Struktura. Skupinová dynamika. Sociální pozice a sociální role.

13. Utváření sebesystému jedince.

Sebeobraz. Sebepojetí. Sebepercepce. Sebevědomí. Kongruence. Seberealizace.

14. Náročné životní situace.

Vymezení pojmu. Přehled náročných životních situací z pohledu psychologie a způsoby jejich zvládání. Osobnost v náročných životních situacích.

15. Duševní hygiena.

Příčiny a prevence únavy a přetěžování osob se speciálními vzdělávacími potřebami.

16. Působení rodiny a rodičů na vývoj a rozvoj dítěte.

Způsob výchovy v rodině, možnosti jeho poznávání a možnosti intervence.

17. Psychologická charakteristika působení školní třídy.

Význam vrstevnických skupin v psychosociálním vývoji jedince.

18. Interpersonální vztahy, konformita, preference a odmítání.

19. Afiliace, atraktivita, láska.

20. Sociální facilitace, kooperace a kompetice (soupeření, soutěžení).

21. Interpersonální, skupinová a masová komunikace.

22. Role, postoje, chování.

23. Prosociální chování (altruismus).

24. Agresivita, agrese a násilí.

25. Duševní nemoci a adaptační potíže jejich nositelů.

SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA – UČITELSTVÍ

1. Motorické učení.

Motorické učení, pohybové dovednosti u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Výchova ke zdravému životnímu stylu.

2. Vyučovací metody a zásady práce v hodinách tělesné výchovy.

Zásady bezpečnosti při tělesné výchově.

3. Rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Rozvoj pohybových dovedností, specifika přístupů pro jednotlivé druhy postižení. Diagnostika v tělesné výchově.

4. Metody práce v hodinách českého jazyka u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Metody práce. Metodické příručky, pomůcky, učebnice.

5. Činnostní učení v hodinách českého jazyka v závislosti na potřebách dětí.

Práce s čítankami, práce s ilustrací.

6. Hodnocení čtenářských dovedností, znaky správného čtení, čtení s porozuměním.

7. Slohová výchova u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na prvním stupni ZŠ.

8. Hra a dramatická výchova jako součást výuky českého jazyka a literatury.

9. Jazyková příprava na výuku čtení.

Předslabikářové a slabikářové období u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

10. Metodiky výuky čtení v 1. ročníku ZŠ u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

11. Rozvoj grafomotoriky.

Rozvoj grafomotoriky a jeho význam pro nácvik psaní. Přípravné období, vlastní nácvik písma.

12. Metody hodnocení a klasifikace čtení a psaní žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Význam motivace.

13. Metody práce v hodinách matematiky u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Metodické příručky a pomůcky, učebnice, pracovní sešity

14. Prvky činnostního učení u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v hodinách matematiky.

15. Předmatematické představy a jejich rozvoj.

Numerace. Početní operace.

16. Výuka geometrie s ohledem na potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

17. Hra ve výuce matematiky.

Práce se slovními úlohami.

18. Vývoj výtvarných schopností dítěte, výtvarné nadání.

Mezipředmětové vztahy s výtvarnou výchovou.

19. Organizace vyučování a vyučovací metody u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve výtvarné výchově.

Pracovní pomůcky a využitelné materiály ve výtvarné výchově.

20. Způsoby rozvíjení estetického cítění žáků.

21. Organizace vyučování a vyučovací metody u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v hudební výchově.

Pomůcky využitelné v hudební výchově.

22. Hudebně pohybová výchova u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pěvecká výchova a poslech v hodinách hudební výchovy. Propojení pohybových aktivit s hudební činností.

23. Vyučovací metody v předmětech prvouky, přírodovědy a vlastivědy na 1. stupni ZŠ u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

24. Využití didaktických her a činnostního učení v hodinách prvouky, přírodovědy a vlastivědy na 1. stupni ZŠ u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

25. Využití interaktivních učebnic u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Obsahová správnost	
Předkládající katedra	Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Jméno předkladatele	Mgr. Hana Joklíková, Ph.D.

